

de store Bøndløb, er den selvfølgerlig ogsaa rigtig med Hensyn til de mindre Bøndløb, naar der ikke skulde være aldeles overveidende Grunde tilstede, som gjøre, at Lovgivningsmagten maa sige: i dette Forhold maa vi fravige det Rigtige og beholde det mindre Rigtige af visse bydende Grunde; det er kun sagt i Almindelighed, at der er saadanne praktiske Grunde tilstede, som vilde gjøre det farligt eller vanskeligt at forlade den gamle Regel om, at Bedliggerhøvelsesbyrden paahviler Grund-eierne. Min ærede Sidemand (H. C. Nielsen) sagde, at hans Betragtning var hovedsagelig den, at den gamle Regel, den, der er udtrykt i Vædringsforlaget under Nr. 26, har vundet Høvd, og at den har bestaaet, uden at den nogenstunde har fremkaldt Klager eller Ulemper (H. C. Nielsen: Jeg sagde, saavidt mig bekjendt!). Ja, selvfølgerlig saavidt den ærede Taler bekjendt. Det vil jeg nu gjerne indrømme Muligheden af, det tør jeg ikke sige Noget imod, men jeg vil bede erindret, at Forholdene, saaledes som de have været i tidligere Tid, saaledes som de have udviklet sig efterhaanden, og saaledes som de udvikle sig nu, ogsaa medføre, at der kommer andre Grunde frem end dem, der tidligere have kunnet været plausible for at skyde dette Arbejde over paa de tilstødende Grundeiere. Det er navnlig dette Hensyn, at det fremadskridende Agerbrug og den større Udveiling i hele den Virksomhed, der finder Sted paa Landet, fordrer større Omkostninger og større Arbejde med Hensyn til Bøndløbene, netop fordi Eiendomsbesidderne nu gjøre større Forbringinger, navnlig for at blive af med Vandet og med Hensyn til at bruge Vandet, end de have gjort i tidligere Tid. Det antager jeg er Grunden, hvorfor vi i Lovforlaget bør indføre den theoretisk, absolut rigtig Regel for alle offentlige Bøndløb, at Enhver, der har Nytte og Interesse af de Udgifter, der gjøres ved et Bøndløb, ogsaa skal deltage i Udgifterne. Det haaber jeg, at man vil være enig i. Saa komme vi til det andet Spørgsmaal: Er der da paavist saadanne praktiske Vanskeligheder, som nødvendiggjøre, at vi skulde fravige denne i og for sig rigtige og fornuftige Regel? Min ærede Sidemand har erklæret ikke nærmere at ville indlade sig derpaa; men den ærede Ordfører for Vædringsforlagets stiller nu iforgaars med nogle Bemærkninger, som jeg dog ikke godt kan lade gaa upaaagtede hen. Han sagde, at der blaodt disse praktiske Grunde for det Første var den, at Fordelingen vilde blive besværlig og bekostelig. Det kan jeg nu ikke forstaa, thi jeg veed ikke, hvorfor en Fordeling paa den ene Maade skal blive besværligere end en Fordeling paa den anden Maade, naar der overhoved er Tale om en Fordeling. Det maa jo vel erindres, at det ingenlunde er saaledes, som den ærede Ordfører for Forlaget syntes tilbøielig til at slaa fast — i alt Fald har han gjort det tidligere, idet han brugte Udtrykket „Mæsser af Landvæsenkommissioner“ — at der vil blive saa

mange Arbejder af de nuværende Landvæsenkommissioner ikke vilde slaa til til at bestyde alt dette. Dette er aabenbart fuldstændig urigtigt og urigtigt efter selve Lovforlaget, thi dette maa nødvendigvis forstaaes saaledes, at der, hvor der allerede eksisterer et Regulativ for et Bøndløb, bliver det bestaaende, indtil det paa lovlig Maade forandres, men Meningen er ingenlunde med § 13, at alle Regulativer skulde gjøres om derefter. Ærede Medlemmer ville se dette ved at læse Begyndelsen af § 5; der staar, at, hvor der allerede eksisterer et Regulativ, der bliver det bestaaende indtil videre. Men for at tydeliggjøre det, er det, at vi i vort Vædringsforlag under Nr. 27 udtrykkelig have sagt, at Lovforlagets Bestemmelse kun skal komme til Anvendelse, hvor der affattes et nyt Regulativ, eller hvor de ældre forandres. Nu er der, eller skal der i det Mindste være, et Regulativ for ethvert offentligt Bøndløb. Der blev rigtignok opkastet en Tvivl derom før, men jeg tror, at der er et Regulativ for ethvert mindre Bøndløb, saa at Bestemmelsen kun gjælder for de to Tilfælde, enten at et hidtil privat Bøndløb optages som offentligt, eller at der forlanges en Omordning eller Forandring i Regulativet for et mindre, offentligt Bøndløb. Hvad for det Første det Spørgsmaal angaar, at et privat Bøndløb optages som offentligt, maa det erindres, at det er en Sag, der ligger i Sogneraadets Haand, og dette vil vist ikke være letindigt eller flot i den Henseende. Hvad det andet Spørgsmaal angaar, er der, som det blev omtalt allerede i forrige Møde, ogsaa af den ærede Ordfører, i Lovforlagets § 25 foreskrevet en Maade, hvorpaa det sker, og navnlig, at Vedkommende selv rimeligvis kommer til at betale det; men i alt Fald — jeg forudsætter, at vort Forlag vedtages — er det, naar en Mand kommer og siger: „Der er et mindre, offentligt Bøndløb, som kun vi tilstødende Grundeiere skulle vedligeholde, men det er til Nytte for en stor Mængde andre Mennecker, og vi maa gjøre det dybere og bredere af Hensyn til disse Folk, derfor forlange vi ogsaa, at de skulde deltage i Vedligeholdningen“, fuldstændig rigtigt, at Regulativet saa bliver forandret, og at de paagældende Interesserede, her bliver tagne med. Jeg kan ikke se Vanskeligheden herved, og jeg finder, at det er en retfærdig Forandring, som det fremadskridende Agerbrug medfører, at, hvor der gjøres store Forbringinger til Arbejder, skulle de Folk, som have Nytten deraf, betale, og den Omstændighed, at den anden Ordning er gammel Praxis, kan jeg ikke indse har Noget at sige, naar der ikke er uovervindelige Hindringer for den nye Ordningens Indførelse. Den ærede Ordfører sagde fremdeles: „Ja, dersom vi ville gaa ind paa det, at Enhver skal betale, som har Nytte og Interesse af Bøndløbets Regulering, vil det medføre en ny Fordeling hver Gang, der sker en Udskykning. Det er meget rigtigt; men